

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیأت وزیران

بسمه تعالی

”با صلوات بر محمد و آل محمد“

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - سازمان ملی بهره‌وری ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۵/۲۵ به پیشنهاد شماره ۵۸۱۲۷ مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۶ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۷۹) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۹ - تصویب کرد:

کلیه دستگاه‌های مقرر در برنامه جامع بهره‌وری کشور به شرح پیوست که به مهر دفتر هیئت دولت تأیید شده است، موظف به اجرای اقدامات مربوط هستند.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، معاونت اجرایی رئیس جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، استانداری‌های سراسر کشور، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.

برنامه جامع بهره‌وری کشور

۱- مقدمه

چالش‌های اساسی اقتصاد ایران نظیر نرخ بالای تورم، نرخ بالای بیکاری به‌ویژه در گروه جوانان و زنان، پایین بودن بازده سرمایه‌گذاری، کم بودن میزان سرمایه‌گذاری خارجی، پایین بودن درآمد صادراتی کشور، بویژه درآمدهای غیرنفتی نسبت به توان بالقوه کشور و پایین بودن رتبه ایران در حوزه شاخص رقابت‌پذیری از جمله دغدغه‌های اقتصاد کشور است که ارتقای بهره‌وری می‌تواند کمک کننده به رفع بسیاری از مشکلات مطرح شده باشد.

مطابق ماده (۷۹) قانون برنامه پنجم توسعه، می‌بایست یک سوم از رشد (۸) درصدی اقتصاد^۱ از محل ارتقای بهره‌وری تأمین گردد. در این راستا، سازمان ملی بهره‌وری ایران مکلف شده است با تدوین برنامه جامع بهره‌وری کشور زمینه‌های حصول این امر را فراهم نماید.

همچنین در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی به‌صورت مستقیم یا غیر مستقیم به موضوع بهره‌وری اشاره شده و جایگاه بهره‌وری را به عنوان یکی از اصلی‌ترین سازوکار حصول اهداف مطرح شده، بیش از پیش برجسته نموده است.

برنامه جامع بهره‌وری کشور سندی دراز مدت است که با اتکاء به ترکیب دو نگرش راهبردی و فرآیندی طراحی شده است. مبنای تدوین این برنامه برخی از آموزه‌های قرآنی و دینی، اسناد بالادستی نظام شامل قانون اساسی، سیاست‌های کلی نظام و برنامه‌های توسعه‌ای است. این برنامه مبنای فعالیت سازمان ملی بهره‌وری ایران است.

^۱ - در مواقعی که رشد اقتصادی کمتر از حد انتظار ۸ درصدی باشد در برنامه جامع بهره‌وری کشور که افق ده ساله را مد نظر دارد و در آن جهش بهره‌وری مد نظر است. حداقل ۲ واحد درصد از رشد اقتصادی می‌بایست از طریق رشد بهره‌وری تأمین گردد.

۲- تعاریف و اختصارات:

در این برنامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - سازمان: سازمان ملی بهره‌وری ملی ایران

ب - بهره‌وری: نسبت ستانده به داده یا به صورت دقیق‌تر، حاصل ترکیب کارایی و اثربخشی.

پ - شاخص بهره‌وری: نسبت ارزش ستانده به ارزش داده که در سه نوع تک‌عامله، چندعامله و کل عوامل طبقه‌بندی می‌شود. شاخص بهره‌وری تک عامله نسبت ستانده را به یکی از عوامل تولید، شاخص بهره‌وری چندعامله، نسبت ستانده را به ترکیبی از عوامل تولید و شاخص بهره‌وری کل نسبت ستانده را به کل عوامل تولید ارزیابی و پایش می‌کند.

ت - بهره‌وری سبز: راهبردی برای رسیدن به پیشرفت، توسعه اقتصادی و اجتماعی که هم دارای توجیه اقتصادی و هم زیست محیطی است.

ث - فعالیت اقتصادی: فعالیت‌هایی که شامل تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات در همه سطوح جامعه است.

ج - چرخه مدیریت بهره‌وری: مجموعه‌ای یکپارچه از فعالیت‌های اندازه‌گیری، تحلیل، برنامه‌ریزی، اجرا و بهبود بهره‌وری که در یک دوره بلندمدت زمانی و مستمر انجام می‌گیرد.

چ - شاخص‌های بهره‌وری اختصاصی: نسبت ستانده به داده در یک سازمان یا دستگاه اجرایی معین است. شاخص‌های اختصاصی در ارتباط مستقیم با ماموریت‌های خاص هر سازمان تعریف می‌شوند و حالت عمومی و عام نداشته و ویژه آن سازمان یا دستگاه اجرایی خاص می‌باشند. از شاخص‌های بهره‌وری اختصاصی می‌توان برای بررسی، پایش، ارزیابی و مقایسه عملکرد سازمان یا دستگاه اجرایی در یک زمینه خاص طی سالهای مختلف و یا بین واحدها، سازمان‌ها یا دستگاه‌های اجرایی مشابه استفاده نمود.

ح - شاخص‌های بهره‌وری سبز: شاخص‌هایی که بهره‌وری فعالیت‌ها را مبتنی بر رویکردهای معتبر بین‌المللی و در قالب نگاه همزمان به بهره‌وری و عملکرد زیست‌محیطی در جهت توسعه اجتماعی-اقتصادی مورد نظر قرار می‌دهد. این شاخص‌ها امکان پایش، نظارت و ارزیابی وضعیت بهره‌وری، عملکردها، ابزارها و فن‌آوری‌های مناسب مدیریت زیست‌محیطی در جهت کاهش اثرات منفی زیست‌محیطی فعالیت‌ها، تولیدات و خدمات سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی را فراهم می‌آورد.

دفتر هیئت دولت

خ - تولید ناخالص داخلی: کل ارزش محصولات نهایی تولید شده توسط واحدهای مقیم در کشور در یک دوره زمانی مشخص در سطح کل اقتصاد.

د - شاغل: طبق تعریف کار، تمام افراد (۱۰) ساله و بیشتر که در طول هفته مرجع، حداقل یک ساعت کار کرده و یا بنا به دلایلی به طور موقت کار را ترک کرده باشند، شاغل محسوب می شوند. شاغلان بطور عمده شامل دو گروه مزد و حقوق بگیران و خود اشتغالان می شوند. ترک موقت کار در هفته مرجع با داشتن پیوند رسمی شغلی، برای مزد و حقوق بگیران و تداوم کسب و کار برای خود اشتغالان، به عنوان اشتغال محسوب می شود.

ذ - ارزش ستانده کل: مجموع ارزش کالاها و خدماتی که در سطح کل اقتصاد تولید می شود، اعم از این که به دیگران عرضه شود یا به مصرف خود برسد.

ر - نفر - ساعت اشتغال: میزان ساعات کار انجام شده توسط شاغلان در سطح کل اقتصاد.

ز - ارزش موجودی سرمایه ثابت: ارزش کل کالاهای سرمایه‌ای یک کشور در سطح کل اقتصاد در یک دوره زمانی مشخص، به جز کالاهایی که به عنوان مصارف واسطه مورد استفاده قرار می گیرد.

ژ - ارزش خدمات سرمایه: جریان خدمات مولد ایجاد شده توسط کالای سرمایه‌ای یا کل موجودی سرمایه در سطح کل اقتصاد.

س - جبران خدمات کارکنان: کل اجرت نقدی و غیرنقدی قابل پرداخت توسط بنگاه به کارکنان خود برای جبران کار انجام شده در یک دوره حسابداری معین، اعم از اینکه این اجرت قبل از انجام کار یا همزمان با آن یا بعد از آن پرداخت شده باشد. جبران خدمات کارکنان، کار داوطلبانه را که در مقابل آن پرداختی صورت نگرفته باشد دربرنمی گیرد.

ش - ارزش مصارف واسطه: ارزش کلیه کالاها و خدمات به استثنای مصرف دارایی‌های ثابت که به عنوان مصرف سرمایه ثابت می‌شوند و به صورت داده در یک فرایند تولید، تغییر شکل داده یا مصرف می‌شوند.

ص - مقدار انرژی مصرف شده: میزان کل انرژی مصرف شده در فرآیند تولید کالا و خدمات برحسب مقادیر وزنی حامل‌های انرژی.

ض - مقدار آب مصرف شده: میزان کل آب مصرف شده در فرآیند تولید کالا و خدمات.

دفتر هیئت دولت

ط - توسعه پایدار: توسعه‌ای که نیازهای نسل حاضر را برآورده سازد بدون آنکه توانایی نسل‌های آینده در برآورده سازی نیازهایشان را به خطر اندازد. توسعه پایدار استفاده از منابع و محیط زیست در زمان کنونی را به گونه ای که هیچ آسیبی به دورنمای استفاده نسل آینده وارد نسازد تضمین می‌نماید و با مشارکت همگانی در تمام سطوح اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی حاصل می‌شود.

۳- شاخص‌های استاندارد بهره‌وری

شاخص‌های استاندارد بهره‌وری، به شاخص‌هایی اطلاق می‌گردد که بهره‌وری فعالیت‌های اقتصادی را مبتنی بر رویکردهای معتبر بین‌المللی ارزیابی می‌نماید. شاخص‌های ارائه شده با توجه به مفاهیم اشاره شده و با بهره‌گیری از رویکرد مورد استفاده در کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) و سازمان بهره‌وری آسیایی (APO) تعریف و مورد استانداردسازی قرار گرفته است و عبارتند از نسبت ارزش ستانده به ارزش داده که در سه نوع تک‌عامله، چند عامله و کل عوامل طبقه‌بندی می‌شود. شاخص بهره‌وری تک عامله نسبت ستانده را به یکی از عوامل تولید، شاخص بهره‌وری چندعامله، نسبت ستانده را به ترکیبی از عوامل تولید و شاخص بهره‌وری کل نسبت ستانده را به کل عوامل تولید ارزیابی و پایش می‌کند و در دو سطح کلان و خرد قابل محاسبه می‌باشد.

الف - شاخص بهره‌وری نیروی کار بر حسب تولید ناخالص داخلی و تعداد شاغلان در سطح کل

اقتصاد

$$\text{بهره‌وری نیروی کار} = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی}}{\text{تعداد شاغلان کل اقتصاد}}$$

ب - شاخص بهره‌وری نیروی کار بر حسب ارزش ستانده و تعداد شاغلان در سطح کل اقتصاد

$$\text{بهره‌وری نیروی کار} = \frac{\text{ارزش ستانده کل اقتصاد}}{\text{تعداد شاغلان کل اقتصاد}}$$

دفتر هیئت دولت

پ- شاخص بهره‌وری نیروی کار بر حسب تولید ناخالص داخلی و نفر- ساعت اشتغال کل

اقتصاد

تولید ناخالص داخلی

= بهره‌وری نیروی کار

نفر- ساعت اشتغال کل اقتصاد

ت- شاخص بهره‌وری نیروی کار بر حسب ارزش ستانده و نفر- ساعت اشتغال کل اقتصاد

ارزش ستانده کل اقتصاد

= بهره‌وری نیروی کار

نفر- ساعت اشتغال کل اقتصاد

ث- شاخص بهره‌وری سرمایه بر حسب تولید ناخالص داخلی و ارزش موجودی سرمایه ثابت در

سطح کل اقتصاد

تولید ناخالص داخلی

= بهره‌وری سرمایه

ارزش موجودی سرمایه ثابت کل اقتصاد

ج- شاخص بهره‌وری سرمایه بر حسب ارزش ستانده و ارزش موجودی سرمایه ثابت در سطح

کل اقتصاد

ارزش ستانده کل اقتصاد

= بهره‌وری سرمایه

ارزش موجودی سرمایه ثابت کل اقتصاد

دفتر هیئت دولت

چ- شاخص بهره‌وری سرمایه بر حسب تولید ناخالص داخلی و ارزش خدمات سرمایه در سطح

کل اقتصاد

تولید ناخالص داخلی

$$\text{بهره‌وری سرمایه} = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی}}{\text{ارزش خدمات سرمایه کل اقتصاد}}$$

ارزش خدمات سرمایه کل اقتصاد

ح- شاخص بهره‌وری سرمایه بر حسب ارزش ستانده و ارزش خدمات سرمایه در سطح کل

اقتصاد

ارزش ستانده کل اقتصاد

$$\text{بهره‌وری سرمایه} = \frac{\text{ارزش ستانده کل اقتصاد}}{\text{ارزش خدمات سرمایه کل اقتصاد}}$$

ارزش خدمات سرمایه کل اقتصاد

خ- شاخص بهره‌وری کل عوامل بر حسب تولید ناخالص داخلی و میانگین وزنی تعداد شاغلان و

ارزش موجودی سرمایه ثابت در سطح کل اقتصاد

$$TFP = \frac{GDP}{L^\alpha \cdot K^\beta}$$

TFP: بهره‌وری کل عوامل

GDP: تولید ناخالص داخلی

جبران خدمات کارکنان کل اقتصاد

L: تعداد شاغلان کل اقتصاد

$$\alpha = \frac{\text{جبران خدمات کارکنان کل اقتصاد}}{\text{تولید ناخالص داخلی}}$$

تولید ناخالص داخلی

K: ارزش موجودی سرمایه ثابت کل اقتصاد

α : سهم عامل نیروی کار از تولید کل اقتصاد

β : سهم عامل سرمایه از تولید کل اقتصاد

$$\beta = 1 - \alpha$$

دفتر هیئت دولت

د- شاخص بهره‌وری کل عوامل بر حسب ارزش ستانده و میانگین وزنی تعداد شاغلان، ارزش موجودی سرمایه ثابت و مصارف واسطه در سطح کل اقتصاد

$$TFP = \frac{O}{L^\alpha \cdot K^\beta \cdot IC^\delta}$$

TFP: بهره‌وری کل عوامل

O: ارزش ستانده کل اقتصاد

L: تعداد شاغلان کل اقتصاد

K: ارزش موجودی سرمایه ثابت کل اقتصاد

IC: ارزش مصارف واسطه کل اقتصاد

α : سهم عامل نیروی کار از ارزش ستانده کل اقتصاد

β : سهم عامل سرمایه از ارزش ستانده کل اقتصاد

δ : سهم عامل مصارف واسطه از ارزش ستانده کل اقتصاد

$\alpha = \frac{\text{جبران خدمات کارکنان کل اقتصاد}}{\text{ارزش ستانده کل اقتصاد}}$

$\delta = \frac{\text{ارزش مصارف واسطه کل اقتصاد}}{\text{ارزش ستانده کل اقتصاد}}$

$$\beta = 1 - (\alpha + \delta)$$

ذ- شاخص بهره‌وری انرژی بر حسب ارزش ستانده و مقدار انرژی مصرف شده در سطح کل اقتصاد

اقتصاد

ارزش ستانده کل اقتصاد

بهره‌وری انرژی = $\frac{\text{ارزش ستانده کل اقتصاد}}{\text{مقدار انرژی مصرف شده کل اقتصاد}}$

مقدار انرژی مصرف شده کل اقتصاد

ر- شاخص بهره‌وری آب بر حسب ارزش ستانده و مقدار آب مصرف شده در سطح کل اقتصاد

ارزش ستانده کل اقتصاد

بهره‌وری آب = $\frac{\text{ارزش ستانده کل اقتصاد}}{\text{مقدار آب مصرف شده کل اقتصاد}}$

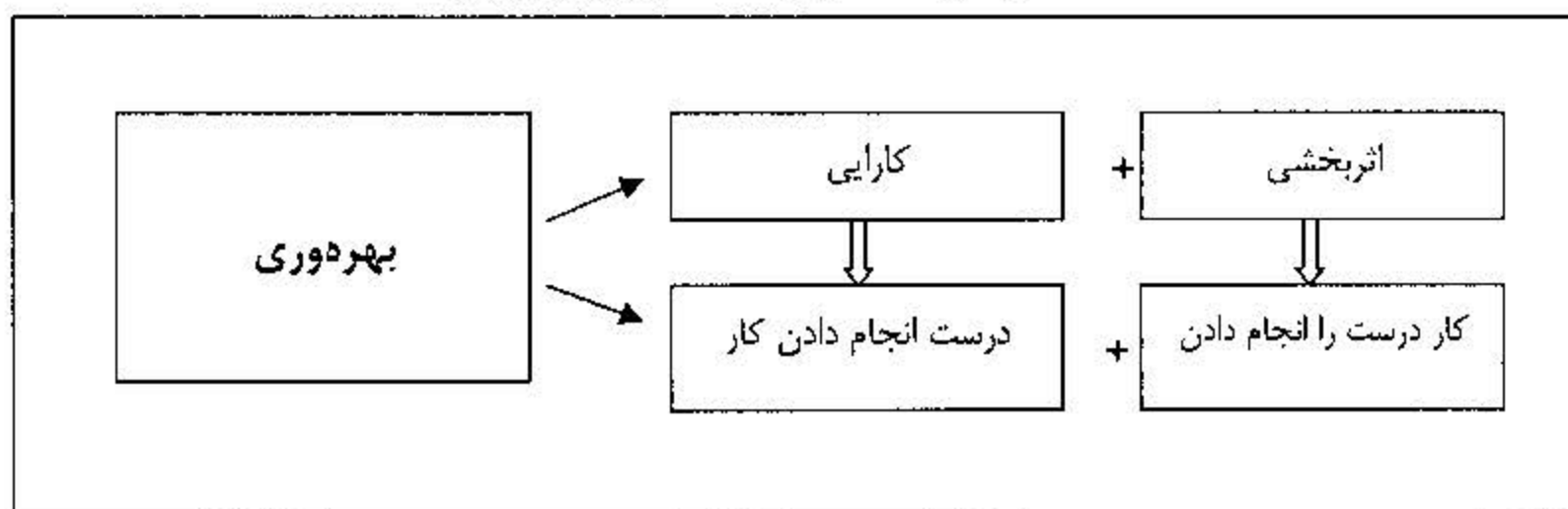
مقدار آب مصرف شده کل اقتصاد

دفتر هیئت دولت

۴- اصول و ارزش‌های هویتی نظام مدیریت بهره‌وری کشور

بهره‌وری به بیان ساده به صورت نسبت حجم ستانده به حجم داده تعریف می‌گردد. همچنین با تعریفی دقیق‌تر، بهره‌وری ترکیبی از کارایی و اثربخشی است و می‌توان گفت که بهره‌وری آمیزه‌ای از «درست انجام دادن کار» و «کار درست را انجام دادن» است که مورد پذیرش بسیاری از سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان بهره‌وری آسیایی می‌باشد.

عوامل تشکیل‌دهنده بهره‌وری

اصول و ارزش‌ها از الزامات حاکم بر نظام مدیریت بهره‌وری در کشور سخن می‌گویند و هر یک از الزامات تعریف شده مبنای تدوین سیاست‌ها و راهبردهای ارتقای بهره‌وری قرار می‌گیرد. اصول و ارزش‌های حاکم بر نظام مدیریت بهره‌وری کشور به شرح زیر است:

- الف- توسعه پایدار
- ب- برقراری عدالت
- پ- گسترش کارآفرینی
- ت- رشد اقتصادی
- ث- توسعه اجتماعی
- ج- پژوهش محوری
- چ- نوآوری
- ح- رقابت‌پذیری
- خ- بخش خصوصی پویا و پایا
- د- پایاسازی (استمرار حفظ) قدرت خرید در جامعه

دفتر هیئت دولت

۵- بیانیه مأموریت^۲ نظام مدیریت بهره‌وری کشور

با استناد به اصول و ارزش‌های نظام مدیریت بهره‌وری کشور، بیانیه‌ی مأموریت این نظام عبارت است از:

برآورده کردن اصول و ارزش‌های نظام مدیریت بهره‌وری کشور در راستای تحقق اهداف برنامه جامع بهره‌وری کشور و دستیابی به سهم بهینه بهره‌وری در رشد اقتصادی و توسعه پایدار.

۶- بیانیه چشم‌انداز آرمانی^۳ (منظر متجلی) نظام مدیریت بهره‌وری کشور

با توجه به مأموریت تعریف شده، بیانیه چشم‌انداز آرمانی نظام مدیریت بهره‌وری کشور عبارت است از:

به‌وجود آمدن نظامی پویا و پایا در مدیریت بهره‌وری در تمام سطوح فعالیت‌ها و فعالان اقتصادی جهت دستیابی به بیشترین اثرگذاری بهره‌وری بر رشد اقتصادی کشور.

۷- اهداف^۴ نظام مدیریت بهره‌وری کشور

با تکیه بر بیانیه مأموریت و چشم‌انداز آرمانی نظام مدیریت بهره‌وری کشور، هدف اصلی این برنامه عبارت است از:

ارتقای پایا و پویای بهره‌وری اقتصاد ملی

دفتر همت دولت

^۲ - Mission
^۳ - Vision
^۴ - Goals

اهداف فرعی شامل موارد زیر است:

الف- ارتقای بهره‌وری در کشور در طول فرآیند تولید تا مصرف و نیز در کلیه فعالیت‌ها و فعالان اقتصادی با تأکید بر سهم یک سومی بهره‌وری از رشد اقتصادی کشور^۵.

ب- بالا بردن دانش، فرهنگ و باور ملی در مورد جایگاه بهره‌وری، برای تداوم رشد بهره‌وری.

پ- شناخت مولفه‌های بهره‌وری در تمام سطوح بهره‌وری به منظور دستیابی به الگوی مدیریت بهره‌وری.

ت- دسترسی عموم به آمارها و اطلاعات بهره‌وری به صورت تفصیلی و برای تمام سطوح فعالیت‌های اقتصادی و فعالان اقتصادی.

ث- حصول اطمینان از قرار گرفتن روند رشد بهره‌وری در مسیر بهینه.

ج- دانش‌بنیان کردن بهره‌وری و بومی کردن دانش در مورد رشد بهره‌وری در سطوح و زمینه‌های مختلف برای گسترش دامنه‌ی حضور بهره‌وری در زندگی و جامعه و بالا بردن سهم بهره‌وری دانش‌بنیان در رشد بهره‌وری.

چ- شفاف‌سازی وضعیت بهره‌وری در کلیه‌ی سطوح فعالیت و فعالان اقتصادی از طریق شناخت وضعیت و مقایسه و ارزیابی داخلی و بین‌المللی، برای ارتقای فرهنگ بهره‌وری و آشناسازی جامعه با اهمیت آن.

بر مبنای اهداف اسناد بالادستی نظام در خصوص بهره‌وری، اهداف کمی ارتقای بهره‌وری کشور به شرح زیر تبیین می‌گردد:

ردیف	عنوان برنامه	هدف کمی (درصد)*
۱	رشد شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید ^۶	۲/۷
۲	سهم رشد شاخص بهره‌وری از رشد اقتصادی	۳۳/۳

* شایان ذکر است اهداف مندرج در جدول فوق تنها سال‌های باقی‌مانده برنامه پنجم توسعه را مدنظر قرار نداده و افق بلند مدت (۱۰) ساله را نشانه می‌گیرد.

^۵- در مواقعی که رشد اقتصادی کمتر از حد انتظار ۸ درصدی باشد در برنامه جامع بهره‌وری کشور که افق ده ساله را مدنظر دارد و در آن جهش بهره‌وری مدنظر است. حداقل ۲ واحد درصد از رشد اقتصادی می‌بایست از طریق رشد بهره‌وری تأمین گردد.

^۶- در مواقعی که رشد اقتصادی کمتر از حد انتظار ۸ درصدی باشد در برنامه جامع بهره‌وری کشور که افق ده ساله را مدنظر دارد و در آن جهش بهره‌وری مدنظر است. حداقل ۲ واحد درصد از رشد اقتصادی می‌بایست از طریق رشد بهره‌وری تأمین گردد.

۸- جهت‌گیری‌های راهبردی نظام مدیریت بهره‌وری کشور

با عنایت به جایگاه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که در آن بهره‌وری و دانش محوری در کنار یکدیگر قرار داده شده و در آن مشارکت تمام آحاد مردم در فعالیت‌های اقتصادی در نظر گرفته شده و نیز با اشاره به سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی که حضور سازنده بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی را از عوامل پیشرفت اقتصادی بر شمرده، جهت‌گیری‌های راهبردی این برنامه به شرح زیر است:

الف- گسترش بهره‌وری متکی بر توسعه پایدار

ب- ارتقای بهره‌وری دانش‌بنیان

پ- ارتقای بهره‌وری در بخش عمومی

ت- ارتقای بهره‌وری بخش‌های غیردولتی (خصوصی و تعاونی)

ث- تقویت جایگاه سازمان

۹- راهبردهای ارتقای بهره‌وری کشور

بر مبنای جهت‌گیری‌های راهبردی فوق‌الذکر، مجموعه‌ای از راهبردها به شرح زیر ارائه گردیده است:

الف- راهبردهای گسترش بهره‌وری متکی بر توسعه پایدار عبارت است از:

۱- اولویت دادن به بهره‌وری متکی به رقابت‌پذیری در فعالیت‌های اقتصادی

۲- رشد فراگیر بهره‌وری سبز

۳- تقویت پایه‌های دانش و نوآوری در چارچوب توسعه پایدار

۴- گسترش فعالیت‌های دارای بالاترین میزان بهره‌وری

۵- افزایش سهم کار شایسته^۷ در چارچوب توسعه پایدار

^۷Decent work

ب- راهبردهای ارتقای بهره‌وری دانش‌بنیان عبارت است از:

- ۱- شناخت منابع دانش در تمام فعالیت‌های اقتصادی بویژه در فعالیت‌های دارای سطح پایین دانش فنی
- ۲- تقویت پیوند منابع دانش در فعالیت‌های مختلف با هدف ایجاد یک شبکه‌ی به هم پیوسته‌ی دانش به عنوان بنیان توسعه

۳- ایجاد یک نظام زیرساختی به هم پیوسته دانش‌بنیان مورد نیاز فعالیت‌های مختلف اقتصادی

۴- ارتقای سهم بهره‌وری دانش‌بنیان در کلیه فعالیت‌ها و فعالان اقتصادی

۵- تدوین الگو و مکانیزم انتقال و بومی‌سازی دانش از فعال به فعالیت در زمینه بهره‌وری

پ- راهبردهای مترتب بر ارتقای بهره‌وری در بخش عمومی به شرح زیر می‌باشد:

۱- محور قرار دادن بهره‌وری در فعالیت‌های بخش عمومی

۲- ساماندهی به فعالیت‌های بخش عمومی در جهت ارتقای بهره‌وری دستاوردهای این فعالیت‌ها و ارتقای کارایی عملکرد

۳- ایجاد نظام تداوم بهبود بهره‌وری در فعالیت‌های بخش عمومی براساس شاخص‌های مربوطه

۴- بهبود بهره‌وری و استانداردهای مصرف در بخش عمومی

ت- راهبردهای ارتقای بهره‌وری بخش‌های غیردولتی (خصوصی و تعاونی) به شرح زیر می‌باشد:

۱- بهبود استانداردهای مصرف و ارتقای بهره‌وری مصرف در بخش‌های خصوصی و تعاونی

۲- تأکید بر سیاست‌های مشوق افزایش ظرفیت و توانمندی بخش‌های خصوصی و تعاونی با رویکرد زنجیره ارزش

ث- راهبردهای مترتب بر تقویت جایگاه سازمان به شرح زیر می‌باشد:

۱- بالا بردن کارایی عملیاتی و اثرگذاری سازمان در اجرای برنامه جامع بهره‌وری کشور

۲- گسترش همکاری با فعالان اقتصادی، شامل نهادها، سازمان‌ها، دستگاه‌ها و بنگاه‌ها در کلیه سطوح فعالیت در کشور

۳- تقویت مبانی دانش بهره‌وری در اقتصاد ملی

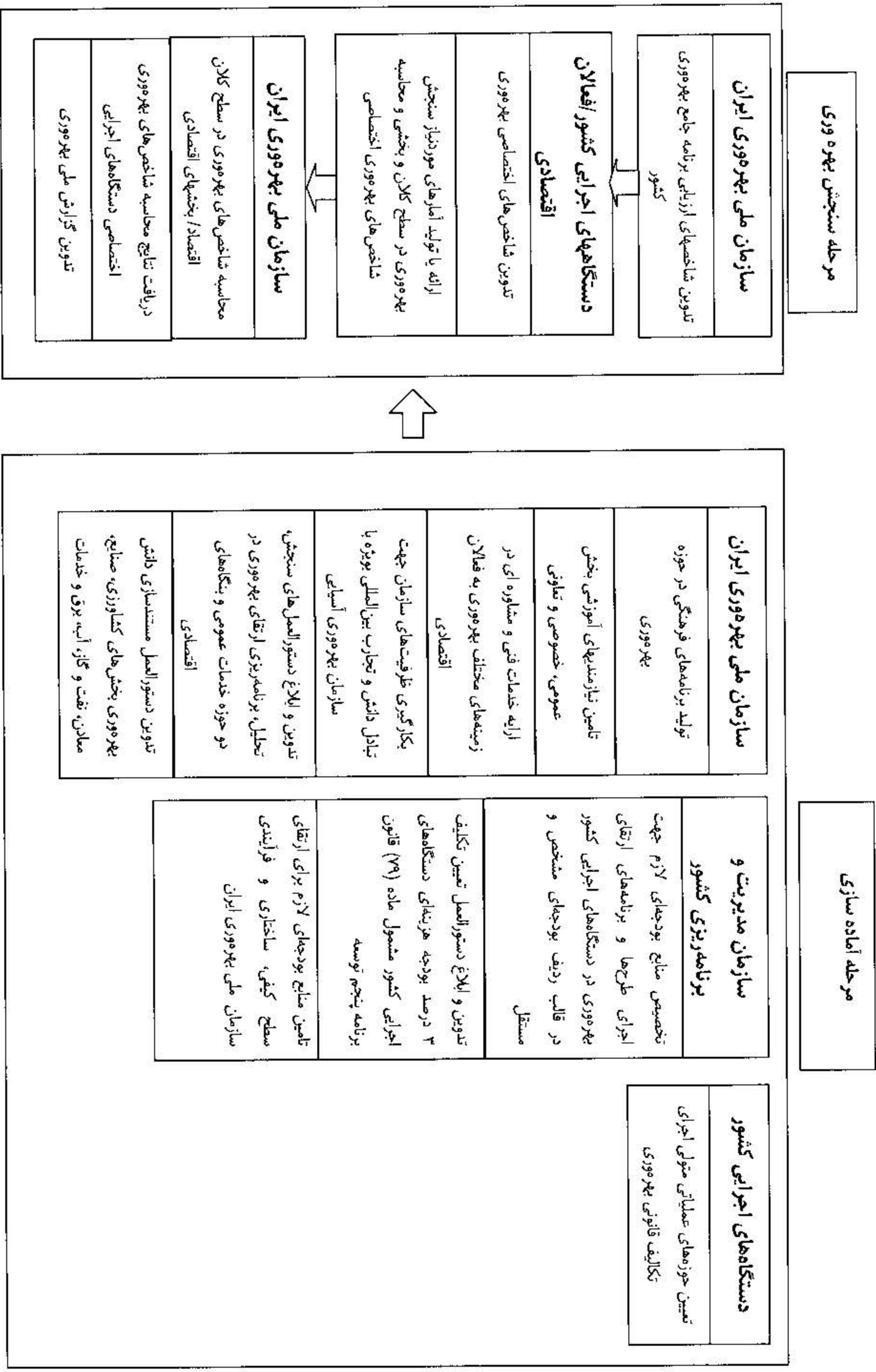
۴- همکاری با سازمان‌های مشابه در سطح بین‌المللی و منطقه‌ای برای ارتقای سطح بهره‌وری اقتصاد ملی

۵- کمک به بالا بردن مداوم بهره‌وری در فعالیت‌ها و فعالان اقتصادی با استفاده از الگوهای براننده بهره‌وری با مکانیزم‌های بومی

۶- مدیریت ابزارهای انگیزشی برای ارتقای بهره‌وری در فعالیت‌ها و فعالان اقتصادی کشور

دفتر هیئت دولت

۱۰- نظام فرایندی برنامه جامع بهره‌وری کشور

مرحله تشخیص بهره‌وری

سازمان ملی بهره‌وری ایران

تدوین شاخصهای ارزیابی برنامه جامع بهره‌وری کشور

دستگاههای اجرایی کشور/فعالان اقتصادی

تدوین شاخص‌های اختصاصی بهره‌وری

ارائه یا تولید آمارهای موردنیاز سنجش بهره‌وری در سطح کلان و بخشی و محاسبه شاخص‌های بهره‌وری اختصاصی

سازمان ملی بهره‌وری ایران

محاسبه شاخص‌های بهره‌وری در سطح کلان اقتصاد/بخشهای اقتصادی

دریافت نتایج محاسبه شاخص‌های بهره‌وری اختصاصی دستگاههای اجرایی

تدوین گزارش ملی بهره‌وری

مرحله آماده‌سازی

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

تولید برنامه‌های فرهنگی در حوزه بهره‌وری

تامین نیازمندیهای آموزشی بخش عمومی، خصوصی و تعاونی

ارائه خدمات فنی و مشاوره‌ای در زمینه‌های مختلف بهره‌وری به فعالان اقتصادی

بکارگیری ظرفیت‌های سازمان جهت تبادل دانش و تجارب بین‌المللی بویژه با سازمان بهره‌وری آسیایی

تدوین و ابلاغ دستورالعمل‌های سنجش، تحلیل، برنامه‌ریزی ارتقای بهره‌وری در دو حوزه خدمات عمومی و بنگاههای اقتصادی

تدوین دستورالعمل مستسنسازی دانش بهره‌وری بخش‌های کشاورزی، صنایع، معادن، نفت و گاز، آب، برق و خدمات

برنامه‌ریزی کشور

تخصیص منابع بودجه‌ای لازم جهت اجرای طرح‌ها و برنامه‌های ارتقای بهره‌وری در دستگاههای اجرایی کشور در قالب ردیف بودجه‌ای مشخص و مستقل

تدوین و ابلاغ دستورالعمل تعیین تکلیف ۳ درصد بودجه هزینه‌های دستگاههای اجرایی کشور مشمول ماده (۷۹) قانون برنامه پنجم توسعه

تامین منابع بودجه‌ای لازم برای ارتقای سطح کیفی، ساختاری و فرآیندی سازمان ملی بهره‌وری ایران

دستگاههای اجرایی کشور

تعیین حوزهای عملیاتی متولی اجرای تکالیف قانونی بهره‌وری

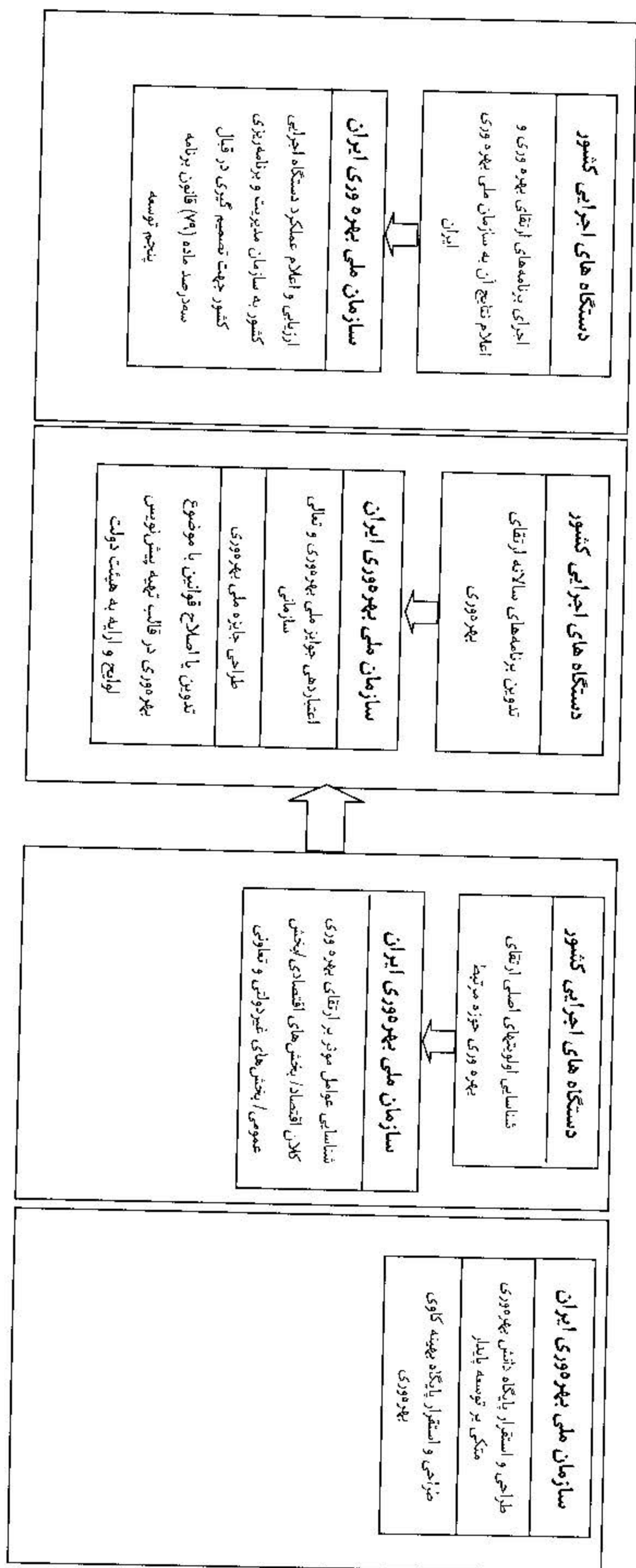
دفتر هیئت دولت

اجرا و پایش برنامه‌های ارتقای بهره‌وری

برنامه ریزی ارتقای بهره‌وری

تحلیل و عارضه یابی بهره‌وری

طراحی و استقرار پایگاه‌های داده‌ای

دفتر هیئت دولت

۱۱- اقدامات اجرایی

براساس جهت گیری‌های راهبردی، راهبردهای تدوین شده و چالش‌های اصلی نظام بهره‌وری کشور، مجموعه اقدامات اجرایی به شرح زیر می‌باشد:

الف- در اجرای ماده (۵) آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۹) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۹-، دستگاه‌های اجرایی موظفند از تاریخ ابلاغ این برنامه ضمن تعیین حوزه‌های عملیاتی متولی اجرای تکالیف قانونی بهره‌وری، نسبت به اجرای نظام‌نامه متولی بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی که توسط سازمان تدوین شده است، اقدام نمایند.

ب- سازمان موظف است با همکاری سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر دستگاه‌های اجرایی حسب مورد در جهت ارتقای فرهنگ در حوزه بهره‌وری اقدامات لازم را معمول نماید.

پ- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است منابع بودجه ای لازم جهت اجرای طرح‌ها و برنامه‌های ارتقای بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی را در قالب ردیف بودجه ای مشخص و مستقل در بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی نماید.

ت- سازمان موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی ظرف سه‌ماه پس از ابلاغ این برنامه نسبت به تدوین دستورالعمل‌های سنجش، تحلیل و برنامه‌ریزی ارتقای بهره‌وری در دو حوزه خدمات عمومی و بنگاه‌های اقتصادی اقدام نماید.

ث- دستگاه‌های اجرایی با همکاری سازمان موظفند ظرف شش‌ماه پس از ابلاغ دستورالعمل‌های سازمان، نسبت به تدوین شاخص‌های بهره‌وری اختصاصی خود اقدام کنند. سازمان با گردآوری نتایج محاسبات بهره‌وری دستگاه‌ها و بررسی، ارزیابی و پایش آنها نسبت به درج آنها در گزارش سالانه ملی بهره‌وری برای ارایه به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام می‌کند.

ج- سازمان موظف است از تاریخ ابلاغ این برنامه به صورت مستمر و با همکاری مرکز آمار ایران و سایر دستگاه‌های آماری کشور، شاخص‌های بهره‌وری اقتصاد ایران و بخش‌های نه‌گانه آن را در قالب شاخص‌های بهره‌وری کار، سرمایه، انرژی، آب و کل عوامل تولید، محاسبه و از سال ۱۳۹۴، نسبت به درج آن در گزارش سالانه ملی بهره‌وری اقدام نماید.

چ - سازمان موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی از تاریخ ابلاغ این برنامه، نیازمندی‌های آموزشی بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در زمینه بهره‌وری را شناسایی و از طریق موسسات آموزشی و پژوهشی دولتی و غیردولتی مجاز اجرا نماید. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نیز موظف است با همکاری سازمان، دوره‌های آموزشی مورد نیاز کارکنان دولت در حوزه بهره‌وری را در نظام آموزش کارکنان دولت منظور نماید.

ح - سازمان موظف است از تاریخ ابلاغ این برنامه، خدمات فنی و مشاوره‌ای در زمینه‌های مختلف بهره‌وری را به فعالان اقتصادی بویژه حوزه خدمات عمومی و بنگاه‌های بزرگ اقتصادی ارایه نماید.

خ - مرکز آمار ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سایر دستگاه‌های اجرایی موظفند برحسب اعلام نیاز سازمان نسبت به ارایه یا تولید آمارهای مورد نیاز سنجش بهره‌وری اقدام نمایند.

د - دستگاه‌های اجرایی موظفند با همکاری سازمان و براساس دستورالعمل‌های ارایه شده توسط سازمان، ضمن شناسایی اولویت‌های اصلی ارتقای بهره‌وری حوزه مربوط خود، برنامه‌های سالانه ارتقای بهره‌وری خود را تهیه و به سازمان ارایه نمایند. دستگاه‌های اجرایی مکلفند به صورت سالانه نتایج برنامه‌ها را به سازمان گزارش نمایند.

ذ - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است براساس ماده (۷۹) قانون پنجم توسعه، با همکاری سازمان از تاریخ ابلاغ این برنامه، نسبت به تدوین و ابلاغ دستورالعمل تعیین تکلیف سه درصد (۳٪) بودجه هزینه‌ای دستگاه‌های مشمول قانون برنامه پنجم توسعه مرتبط با فعالیت‌های ارتقای بهره‌وری آن‌ها اقدام نماید.

ر - سازمان موظف است با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها به صورت مستمر نسبت به ارتقای نظام مدیریت بهره‌وری در سطح استان‌ها اقدام و زمینه‌های اجرایی شدن آن را فراهم نماید.

ز - سازمان موظف است از تاریخ ابلاغ این برنامه در جهت افزایش سطح آگاهی و دانش بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی و فعالان اقتصادی، تمام ظرفیت‌های خود را برای تبادل دانش و تجارب بین‌المللی بویژه با سازمان بهره‌وری آسیایی بکار برد.

دفتر هیئت دولت

ژ- سازمان موظف است برنامه‌های ارتقای بهره‌وری را ظرف یکسال پس از تاریخ ابلاغ این برنامه در قالب جدول زیر با همکاری دستگاه‌های ذیربط تدوین و به تصویب هیئت وزیران برساند:

ردیف	عنوان برنامه	دستگاه همکار
۱	ارتقای بهره‌وری سبز	سازمان حفاظت محیط زیست، وزارتخانه‌های نفت، نیرو، صنعت، معدن و تجارت و جهادکشاورزی و سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط حسب مورد
۲	ارتقای بهره‌وری نظام اداری کشور	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
۳	ارتقای بهره‌وری انرژی	وزارتخانه‌های نفت، نیرو، صنعت، معدن و تجارت و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، سازمان حفاظت محیط زیست و سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط حسب مورد
۴	ارتقای بهره‌وری متکی بر رقابت پذیری و نوآوری در چارچوب توسعه پایدار	وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، صنعت، معدن و تجارت، جهادکشاورزی، امور اقتصادی و دارایی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛ معاونت علمی و فناوری رییس‌جمهور، سازمان حفاظت محیط زیست و سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط حسب مورد
۵	ارتقای بهره‌وری آب	وزارتخانه‌های نیرو، جهادکشاورزی و صنعت، معدن و تجارت و سازمان حفاظت محیط زیست و سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط حسب مورد
۶	ارتقای بهره‌وری در نظام آموزشی کشور و نقش آن در ارتقای بهره‌وری عوامل تولید	وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، آموزش و پرورش، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط حسب مورد
۷	ارتقای بهره‌وری نظام برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی کشور	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و معاونت امور مجلس رییس‌جمهور و سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط حسب مورد

س- به منظور تسهیل در ارتقای بهره‌وری و حذف موانع قانونی، سازمان موظف است نسبت به بررسی قوانین و مقررات مرتبط با اهداف این برنامه اقدام نموده و با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط، پیشنهاد اصلاحی را تدوین و برای تصویب به مراجع ذیصلاح ارایه نماید.

ش- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است گزارش چگونگی اجرای برنامه جامع بهره‌وری کشور را سالانه به هیئت وزیران ارایه نماید.

ص- اجرای این برنامه در نیروهای مسلح مطابق تدابیر فرماندهی کل قوا خواهد بود.

دفتر هیئت دولت